

Rapport

Klacht

Verzoekers klagen erover dat (een) sociaal rechercheur(s) van de gemeente Maastricht op 13 juni 2006:

tijdens het bezoek aan de woning:

hebben gezegd dat zij van de politie waren en niet dat zij van de sociale recherche waren;

verzoekster meteen de keuken in heeft geduwd;

zich niet hebben gelegitimeerd;

toen niet hebben gezegd waarvoor verzoekers waren aangehouden;

niet hebben beschikt over geldige aanhoudings- en binnentredingsbevelen;

niet de cautie hebben gegeven;

verzoeksters toen 11-jarige zoontje hebben ondervraagd;

de slaapkamerdeur hebben opengehouden toen verzoekster zich aan het aankleden was;

tijdens het verhoor:

verzoekster indiscrete vragen heeft gesteld over haar (vermeende) seksuele relatie met verzoeker;

heeft gezegd dat verzoekster moest meewerken, anders kreeg zij haar kind niet meer te zien;

heeft gezegd, nadat verzoekster om water had gevraagd: "Denk je dat je bij Van der Valk bent?";

het verhoor hebben afgenomen; ondanks dat verzoekster als gevolg van duizeligheid had overgegeven;

de verklaringen van verzoekers slechts ten dele heeft voorgelezen;

en

na het verhoor zonder verzoeksters toestemming haar woning hebben bezocht en spullen hebben meegenomen.

Beoordeling

Algemeen

1. Verzoekster ontving sinds 1997 van de gemeente Maastricht een bijstandsuitkering naar de norm van een alleenstaande ouder. Bij verzoekster woonde verzoeker in als kostganger. Hij ontving een uitkering op grond van de Algemene Nabestaandenwet (Anw) van de Sociale Verzekeringsbank (SVB). Naar aanleiding van anonieme telefonische meldingen stelden de gemeente en de SVB onderzoek in naar vermeende samenwoning van verzoekster met verzoeker. Dit leidde tot de aanhouding van verzoekers in hun woning op 13 juni 2006 door de betrokken rechercheurs, de heren Ho. en O. Bij de aanhouding waren ook twee andere sociaal rechercheurs aanwezig, de heren V. en He. en twee politieagenten. Verzoekster en verzoeker werden die dag vervolgens verhoord door de heren V. en He. respectievelijk door de heren Ho. en O. Het proces-verbaal werd afgesloten op 2 augustus 2006. Op 19 juni 2007 werd een aanvullend proces-verbaal opgesteld. Vervolgens werden verzoekers gedagvaard ter zake van valsheid in geschrifte c.q. uitkeringsfraude. De politierechter heeft bij vonnis van 4 oktober 2007 het openbaar ministerie niet-ontvankelijk verklaard wegens schending van de beginselen van een goede procesorde, waarbij met grove veronachtzaming van verzoekers belangen tekort was gedaan in hun recht op een behoorlijke behandeling van hun zaak.

De gemeente heeft bij besluiten van 14 augustus 2006 de bijstand van verzoekster ingetrokken en de ten onrechte verstrekte bijstand teruggevorderd. Na een nieuwe aanvraag van verzoekster heeft de gemeente bij besluit van 5 september 2006 opnieuw bijstand verleend aan verzoekster met ingang van 29 juni 2006, maar nu naar de norm van een gezin voor haar en verzoeker. Ter zitting van de bestuursrechter in de beroepszaak heeft de gemeente erkend dat voormeld huisbezoek onrechtmatig had plaatsgevonden en dat de tijdens het huisbezoek aan het licht gekomen gegevens moesten worden bestempeld als onrechtmatig verkregen bewijs. Hierop heeft de bestuursrechter bij uitspraak van 5 juli 2008 de besluiten vernietigd.

De SVB had verzoekers Anw-uitkering bij besluit van 14 augustus 2006 ingetrokken en teruggevorderd. De Centrale Raad van Beroep (CRvB) heeft op 9 juni 2009 de door de sociale recherche tijdens het huisbezoek verkregen gegevens als onrechtmatig bewijs aangemerkt en deze moesten als zodanig buiten beschouwing worden gelaten. De CRvB verklaarde het beroep daarom gegrond en vernietigde het intrekingsbesluit, maar bepaalde dat de rechtsgevolgen in stand bleven.

Verzoekster diende over de aanhouding en het verhoor op 5 september 2007 een klacht in bij de gemeente. De gemeente verklaarden de klachten op 13 februari 2008 ongegrond. Hierop wendden verzoekers zich op 18 februari 2008 tot de Ombudscommissie Zuid-Limburg (OZL). Omdat het buitengewoon opsporingsambtenaren betrof, was niet de ombudscommissie bevoegd, maar de Nationale ombudsman, waar de ombudscommissie het verzoekschrift naartoe doorstuurde.

2. De Nationale ombudsman legde de klacht voor aan het college van burgemeester en wethouders (hierna: het college) en alle betrokken rechercheurs.

3. Als reactie daarop verwees het college de Nationale ombudsman naar de stukken in de strafrechtelijke procedure.

4. In het kader van het onderzoek door de Nationale ombudsman vond onder leiding van een substituut-ombudsman in Maastricht een hoorzitting plaats waar aanwezig waren verzoekers met hun advocaat en de betrokken sociaal rechercheurs met hun advocaat (zie bijlage).

Bevindingen

I. Ten aanzien van de mededeling dat zij van de politie waren;

1. In haar klachtbrief aan de gemeente schreef verzoekster dat de rechercheurs met veel machtsvertoon de woning betraden met de mededeling "Politie! Wilt u opendoen?".

De heer O. schreef in reactie op verzoeksters klacht bij de gemeente dat zij na het aanbellen hadden gezegd dat zij van de sociale recherche van de gemeente waren. Er was volgens hem geen sprake van de mededeling "politie".

2. Tijdens de hoorzitting gehouden in het kader van het onderzoek van de Nationale ombudsman verklaarde verzoekster dat rond 7.20 uur werd aangebeld bij de woning. Zij keek vervolgens vanuit haar slaapkamerraam naar buiten. Er werd geroepen: "Politie! Kom naar beneden". Zij had niemand in politie-uniform gezien.

De heer He. verklaarde dat er twee politieagenten in uniform bij waren.

De heer V. verklaarde dat hij wel bij de woning was geweest bij het binnentreden, maar hij was niet in de woning geweest. Hij was naar de achterzijde van de woning gelopen, omdat er een aantal keer gebeld moest worden, voordat er werd opengedaan. Hij verklaarde dat er twee politieagenten in uniform naar binnen waren gegaan. Hij zei dat op een gegeven moment verzoeker werd afgevoerd en daarna verzoekster. Omdat hij niet in de woning was geweest, was hij dus niet boven in de woning geweest, zoals verzoeker beweerde.

De heer O. verklaarde dat na een aantal keer aanbellen verzoekster door een open raam naar buiten keek. Op dat moment stonden er twee politieagenten in uniform in haar gezichtsveld. Volgens de heer O. moest verzoekster die twee agenten wel gezien hebben.

De heer Ho. zegt dat zij een paar keer hadden aangebeld. Vervolgens keek verzoekster uit een raam naar buiten. Op dat moment zei hij dat zij van de sociale recherche waren en vroeg of zij binnen mochten komen.

3. De twee betrokken politieagenten lieten een medewerker van de Nationale ombudsman telefonisch het volgende weten.

De ene agent verklaarde als volgt. Hun was verzocht door de sociale recherche de verdachten over te brengen naar het cellenblok in Maastricht. De agent durfde niet te zeggen of hij al vanaf het begin - toen er werd aangebeld - aanwezig was. Het gebeurde namelijk ook wel dat de politie pas later erbij kwam. Het kon ook zijn dat hun pas later was verzocht om verzoekers alleen maar over te brengen. De aanhouding kon immers door de sociaal rechercheurs zelf geschieden. Verder konden sociaal rechercheurs de verdachten ook zelf overbrengen naar het cellenblok.

De andere agent verklaarde als volgt. Hij is ter plaatse geweest. Het was niet mogelijk dat als was vermeld dat zij ter plaatse waren geweest, dat dit niet het geval was. Het was meer regel dan uitzondering dat zij, als zij assistentie verlenen, al vanaf het begin van een bezoek aanwezig waren en dat zij met een patrouilleauto kwamen. Het was gebruikelijk dat de sociaal rechercheurs eerst langs het politiebureau reden en dat zij dan samen met de agenten in eigen auto's naar het adres reden. Zij waren beiden binnen geweest. Hij had geen onregelmatigheden gezien. Als dat wel het geval was, dan zou hij zich dat herinneren. Als een verdachte moest worden afgevoerd, dan gebeurde dat altijd gescheiden van de andere verdachte: de ene verdachte in de politieauto en de andere in de auto van de sociaal rechercheur.

4. Verzoeker liet in reactie hierop weten dat de politieagenten er pas bij waren, nadat zij waren gebeld om hem en verzoekster te komen ophalen. Eén agent was uitgestapt. Geen van beiden waren binnen geweest. Verzoeker was ingestapt en werd weggevoerd.

5. De heer He. berichtte in een e-mail mede namens de heer Ho. dat er geen planning, rijstaat, proces-verbaal of andere vastleggingen te achterhalen waren, waaruit bleek dat de agenten al om 7.25 uur ter plaatse waren, en niet later zoals door verzoeker beweerd. Wel was het volgens hem algemeen gebruik om bij een aanhouding buiten heterdaad op voorhand de assistentie van een politiepatrouille te plannen. Bij zijn weten was het dan ook nog niet voorgekomen dat er na het moment van aanhouding nog een patrouille gebeld moest worden om verdachten over te brengen naar het bureau van politie. Dat zou ook niet logisch zijn, het betreft immers een geplande aanhouding (namelijk buiten heterdaad), aldus de heer He.

II. Ten aanzien van het meteen de keuken induwen van verzoekster;

6. In het proces-verbaal van eerste verhoor van verzoekster rapporteerden de heren V. en He. dat verzoekster had verklaard: "Ik heb u vanmorgen na mijn aanhouding mondeling toestemming gegeven om in mijn woning onderzoek te doen. Ik bevestig dit bij deze nogmaals". In het proces-verbaal rapporteerde de heer O. dat hij na opening van de voordeur zich meteen naar de eerste verdieping begaf. In het aanvullend proces-verbaal

verklaarde de heer O. dat hij na daartoe toestemming te hebben gevraagd en gekregen van verzoekster naar boven was gegaan.

7. Volgens het vonnis van de politierechter verklaarde de heer Ho. ter zitting dat dit alles gebeurde, nadat verzoekster was aangehouden en de cautie had gekregen.

8. In haar klachtbrief aan de gemeente schreef verzoekster dat meteen bij het openen van de voordeur twee of drie rechercheurs naar boven vlogen en dat zij met dwang naar de keuken werd gebracht.

De heer O. schreef in reactie op verzoeksters klacht bij de gemeente dat hij zich met haar toestemming naar de eerste verdieping begaf, waar verzoeker over de overloop liep.

9. Tijdens de hoorzitting gehouden in het kader van het onderzoek van de Nationale ombudsman verklaarde verzoekster dat, terwijl zij bij haar arm de keuken in werd geduwd, de heer Ho. tegen haar had gezegd: "K. je moet niet zo huilen".

Verzoeker verklaarde dat hij op het moment dat er werd aangebeld boven was. De heren V. en He. kwamen naar boven gestormd. Nadat hij zich vervolgens snel had aangekleed werd hij afgevoerd. Hij had verder niets meegekregen van gebeurtenissen in de woning.

10. De heer He. vertelde dat hij niet naar boven was gegaan. Hij was bij verzoekster in de keuken gebleven. De heer He. verklaarde dat hij zich niet meer exact kon herinneren hoe het binnentreden was gegaan. De heer He. zei dat hij in de keuken was gebleven tot verzoeker was afgevoerd. De heer He. had verzoeker niet in de woning gezien. Hij had het zontje gezien op het moment dat het van de trap af kwam. De heer He. verklaarde dat hij niet naar iets had gezocht. Zij waren daar ter aanhouding.

De heer V. verklaarde dat hij wel bij de woning was geweest bij het binnentreden, maar dat hij niet in de woning was geweest. Hij was naar de achterzijde van de woning gelopen, omdat er een aantal keer gebeld moest worden, voordat er werd opengedaan.

De heer O. zei dat er geen sprake was van de keuken induwen van verzoekster. De heer He. bevestigde dit.

De heer Ho. verklaarde dat hij met verzoekster de keuken was ingelopen om het contact met verzoeker te vermijden en samen met de heer He. en verzoekster daar was gebleven.

III. Ten aanzien van het zich niet legitimeren;

11. In het proces-verbaal rapporteerde de heer O. dat hij na opening van de voordeur zich meteen naar de eerste verdieping begaf. In het aanvullend proces-verbaal verklaarde de heer O. dat hij en de heer Ho. zich hadden gelegitimeerd.

12. In haar klachtbrief aan de gemeente schreef verzoekster dat meteen bij het openen van de voordeur twee of drie rechercheurs naar boven vlogen en dat zij met dwang naar de keuken werd gebracht.

De heer O. schreef in reactie op verzoeksters klacht bij de gemeente dat verzoekster werd aangehouden, nadat zij zich hadden gelegitimeerd en het doel van hun komst hadden meegedeeld.

13. Tijdens de hoorzitting die werd gehouden in het kader van het onderzoek van de Nationale ombudsman verklaarde verzoeker dat de heren V. en He. zich niet hadden gelegitimeerd. Op het moment dat verzoeker aan het schreeuwen was tegen de heren V. en He. om hen weg te sturen, kwam de heer O. naar boven. De heer O. legitimeerde zich wel en zei tegen verzoeker dat hij was aangehouden wegens heling.

Verzoekster verklaarde dat zij niet had gezien dat de twee rechercheurs naar boven waren gegaan, want zij was in de keuken.

De heer He. verklaarde dat het altijd de bedoeling was dat zij zich legitimeerden en dat zij dat toen ook hadden gedaan.

De heer O. verklaarde dat hij zich absoluut zeker had gelegitimeerd. Vervolgens verklaarde de heer O. dat hij in de woning gelijk naar boven naar verzoeker was gegaan. De heer O. had zich gelegitimeerd en had verzoeker aangehouden. De heer O. verklaarde dat de heer V. niet binnen was geweest.

De heer Ho. verklaarde dat hij er absoluut zeker van was dat zij zich hadden gelegitimeerd, nadat verzoekster de deur had opengedaan.

IV. Ten aanzien van het niet meedelen waarvoor verzoekers waren aangehouden;

14. In het proces-verbaal van verhoor van verzoeker rapporteerden de heren Ho. en O. als volgt. Nadat zij hem hadden meegedeeld waaromtrent zij hem wensten te horen en hem hadden meegedeeld dat hij niet tot antwoorden was verplicht verklaarde verzoeker als volgt. "U deelt mij weer mee waarvan ik word verdacht en verder dat ik niet tot antwoorden ben verplicht". In het proces-verbaal rapporteerde de heer O. dat hij na opening van de voordeur zich meteen had begeven naar de eerste verdieping.

15. In haar klachtbrief aan de gemeente schreef verzoekster dat pas op het politiebureau werd verteld waarom zij was aangehouden.

De heer O. schreef in reactie op verzoeksters klacht bij de gemeente dat verzoekster werd aangehouden, nadat zij zich hadden gelegitimeerd en het doel van hun komst hadden meegedeeld.

16. Tijdens de hoorzitting gehouden in het kader van het onderzoek van de Nationale ombudsman verklaarde verzoekster dat zij driemaal aan de heer Ho. had gevraagd waarom zij werd aangehouden, waarop de heer Ho. antwoordde dat zij dat te horen zou krijgen op het politiebureau. De reden van het bezoek was volgens haar niet genoemd.

Verzoeker verklaarde dat de heer O. tegen hem had verteld dat hij was aangehouden wegens heling.

De heer He. verklaarde dat hij niet had gehoord of de heer Ho. tijdens het binnentreden had verteld wat het doel was van het bezoek, maar hij ging er vanuit dat dat wel was gezegd.

De heer O. verklaarde dat zij hadden verteld dat zij daar waren ter aanhouding en wat de reden was van de aanhouding.

De heer Ho. verklaarde dat, nadat verzoekster de deur had opengedaan zij haar hadden verteld dat er een onderzoek was ingesteld en dat zij kwamen ter aanhouding.

Beoordeling

I. Ten aanzien van mededeling dat zij van de politie waren;

II. Ten aanzien van het meteen de keuken induwen van verzoekster;

III. Ten aanzien van het zich niet legitimeren;

IV. Ten aanzien van het niet meedelen waarvoor verzoekers waren aangehouden;

17. Over al deze punten staan de verklaringen van verzoekers en de rechercheurs tegenover elkaar. Er zijn onvoldoende aanknopingspunten om aan de lezing van de een meer betekenis toe te kennen dan aan die van de ander, reden waarom de Nationale ombudsman geen oordeel geeft over deze klachten.

De Nationale ombudsman onthoudt zich op deze punten van een oordeel.

V. Ten aanzien van het niet beschikken over geldige aanhoudings- en binnentredingsbevelen;

Bevindingen

1. Verzoekers schreven in een brief aan de OZL dat de rechercheurs geen binnentredingsbevel hadden getoond. Volgens de rechercheurs was dit er wel, maar hebben zij dit niet gebruikt. Dit bevel had volgens verzoekers nooit bestaan, want de rechercheurs wisten niet wanneer zij dit bevel hadden aangevraagd.

2. Tijdens de hoorzitting gehouden in het kader van het onderzoek door de Nationale ombudsman verklaarde verzoekster dat er geen toestemming was gevraagd om haar woning binnen te treden en dat er geen machtiging was getoond.

De heer O. verklaarde dat de machtiging tot binnentreden niet eerder ter sprake was geweest. Ook toen zij bij de politierechter werden gehoord, waren zij er niet op voorbereid dat de machtiging ter sprake zou kunnen komen. Zij hadden de machtiging immers niet hoeven gebruiken, omdat verzoekster toestemming gaf tot binnentreden. Zij hadden hiervan geleerd dat zij, ook als de machtiging niet gebruikt is, er een kopie in het dossier moet worden gevoegd. De machtiging tot binnentreden ter aanhouding van verzoekers werd tijdens de hoorzitting overgelegd.

De advocaat van de heren Ho. en O. voerde aan dat er destijds geen aanleiding was om alles vast te leggen. Het was een normale zaak en daarom was alles summier vastgelegd.

Beoordeling

3. Het is een vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat grondrechten worden gerespecteerd. Het huisrecht is neergelegd in de Grondwet en verdragen (zie Achtergrond, onder 1, 2 en 3). Het huisrecht houdt voor bestuursorganen in dat zij buiten de bij of krachtens de wet bepaalde gevallen niet binnentreden in een woning zonder toestemming van de bewoner. In de Algemene wet op het binnentreden (Awbi) is geregeld dat ambtenaren een woning niet mogen betreden wanneer de bewoner hiertoe geen toestemming heeft gegeven, tenzij zij over een machtiging tot binnentreden beschikken (zie Achtergrond, onder 4).

4. De machtiging tot binnentreden ter aanhouding van verzoekers was door de hulpofficier van justitie afgegeven op 12 juni 2006 en was van kracht op die dag en de drie daarop volgende dagen. Op de dag van binnentreden - 13 juni 2006 - beschikten de rechercheurs dus over een geldig aanhoudings- en binnentredingsbevel.

Dit onderdeel van de klacht mist derhalve feitelijke grondslag.

VI. Ten aanzien van het niet geven van de cautie;

Bevindingen

1. In het proces-verbaal rapporteerde de heer O. dat hij na opening van de voordeur zich meteen had begeven naar de eerste verdieping. In het proces-verbaal van verhoor van verzoeker rapporteerden de heren Ho. en O. als volgt. Nadat zij hem hadden meegedeeld waaromtrent zij hem wensten te horen en hem hadden meegedeeld dat hij niet tot antwoorden was verplicht verklaarde verzoeker als volgt: "U deelt mij weer mee waarvan ik word verdacht en verder dat ik niet tot antwoorden ben verplicht".

In het proces-verbaal van eerste verhoor van verzoekster rapporteerden de heren V. en He. als volgt: "Nadat zij haar hadden meegedeeld van welk strafbaar feit zij werd verdacht en haar hadden meegedeeld dat zij niet tot antwoorden was verplicht verklaarde verzoekster als volgt. "U deelt mij weer mee waarvan ik word verdacht en verder dat ik niet tot antwoorden ben verplicht. Ik begrijp dit".

2. In haar klachtbrief aan de gemeente schreef verzoekster dat meteen bij het openen van de voordeur twee of drie rechercheurs naar boven vlogen en dat zij met dwang naar de keuken werd gebracht.

3. Volgens het vonnis van de politierechter was uit het dossier enkel af te leiden dat de cautie voorafgaand aan het eerste verhoor aan verzoekers was gegeven. Verder was niet in het proces-verbaal vermeld dat bij aanhouding de cautie was gegeven, gesteld dat dit toen was gebeurd, zoals ter zitting was verklaard.

4. Tijdens de hoorzitting gehouden in het kader van het onderzoek van de Nationale ombudsman verklaarde de heer Ho. dat hij de cautie aan het begin van het verhoor had gegeven aan verzoeker. Hij had in de woning de cautie niet gegeven. Hij zei dat de cautie voortaan al bij de aanhouding zou worden gegeven.

Beoordeling

5. Het is een vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat grondrechten worden gerespecteerd. Het recht op een eerlijk proces is gewaarborgd in verdragen (zie Achtergrond, onder 2 en 3). Daaronder valt ook het beginsel dat niemand verplicht is of gedwongen kan worden aan zijn eigen veroordeling mee te werken. Het zwijgrecht is een uitwerking van dit beginsel. Het wijzen van een verdachte op zijn/haar recht (cautie) is een praktisch voortvloeiende daaruit.

6. Artikel 29, tweede lid Wetboek van strafvordering (Sv; zie Achtergrond, onder 5) bepaalt dat de verdachte voorafgaand aan het verhoor wordt meegedeeld dat hij niet verplicht is tot antwoorden.

7. Pas als een bepaalde persoon als verdachte wordt ondervraagd, is de cautieplicht van toepassing. In het geval van verzoekers was daarvan eerst sprake tijdens de verhoren door de rechercheurs op het politiebureau, althans gesteld noch gebleken is dat aan verzoekers bij een eerdere gelegenheid vragen zijn gesteld aan verzoekers betreffende hun betrokkenheid bij de strafbare feiten. Bij het betreden van de woning en/of bij de aanhouding van verzoekers hoefden de rechercheurs dus geen cautie te geven.

De onderzochte gedraging is in zoverre eveneens behoorlijk.

8. De Nationale ombudsman merkt hierbij op dat het aanbeveling verdient een verdachte de cautie te geven op het moment dat hij wordt aangehouden, om uit te sluiten dat hem vragen over zijn betrokkenheid worden gesteld zonder dat daaraan voorafgaand de cautie is gegeven. Hij heeft er dan ook met instemming van kennis genomen dat de betrokken rechercheurs hebben verklaard voortaan de cautie al bij de aanhouding te zullen geven.

VII. Ten aanzien van het ondervragen van verzoeksters zoontje;

Bevindingen

1. In haar klachtbrief aan de gemeente schreef verzoekster dat haar zoontje door een rechercheur was ondervraagd.

Tijdens de hoorzitting in het kader van de klachtbehandeling door de gemeente verklaarde verzoekster dat twee rechercheurs in de kamer van haar zoontje waren. Verzoeker had toen tegen hen gezegd: "Eruit jullie! Jullie vragen hem niets!". Uit wat haar zoontje haar later had verteld, was het verzoekster duidelijk geworden dat hij ondervraagd was. Gevraagd was: "Wat kosten die vissen allemaal?" en "Wie heeft dat betaald?".

Tijdens de hoorzitting van de klachtencommissie en in zijn reactie op verzoeksters klacht gaf de heer O. aan dat hij op de eerste verdieping was gebleven en dat hij het zoontje van verzoekster daar niet had gezien. Later zag hij hem beneden in de huiskamer. Om hem wat op zijn gemak te stellen, heeft hij met hem wat gepraat over het aquarium en de vissen.

De klachtenadviescommissie van de sociale dienst stelde dat het standpunt van verzoekster dat haar zoontje zou zijn verhoord over wie de kosten van het aquarium zou hebben gedragen werd weerlegd door de verklaring van de heer O. dat hij de jongen op zijn gemak wilde stellen zodoende over de vissen had gepraat. De commissie adviseerde de sectormanager van de sociale dienst de klacht ongegrond te verklaren, dit advies werd door de sectormanager overgenomen.

2. Tijdens de hoorzitting gehouden in het kader van het onderzoek van de Nationale ombudsman verklaarde verzoeker dat hij de rechercheurs uit de kamer van het zoontje had weggestuurd, want hij vond het niet kunnen dat zij het kind gingen ondervragen.

Verzoekster vertelde dat haar zoontje een enorme klap had gekregen van de ondervraging, wat ook te merken was aan zijn schoolprestaties. Zij gaf verder aan dat haar zoontje een keer bij haar op de bank zat en hij haar vertelde dat er aan hem was gevraagd naar de vissen. Er was hem gevraagd hoeveel de vissen kostten en wie ze had betaald.

De heer O. verklaarde dat hij niet op de kamer van het zoontje was geweest. Hij had het zoontje later beneden gezien en had aan verzoekster meegedeeld dat hij haar zoontje

naar school zou brengen. De heer O. gaf verder aan dat er een groot aquarium in de woonkamer stond. De heer O. zei dat hij ook een aquarium heeft en het daarom leuk vond om er met het kind over te praten. Hij deed het voornamelijk om de tijd te verdoen en het kind gerust te stellen. Hij was niet in de keuken geweest. Ook vertelde hij dat verzoekster wel even contact heeft gehad met haar zoontje om hem gerust te kunnen stellen.

Verzoeker zei uitdrukkelijk dat hij de heren He. en V. boven in de woning had gezien.

VIII. Ten aanzien van het openhouden van de slaapkamerdeur;

Bevindingen

3. In het proces-verbaal werd gerapporteerd dat verzoekster de voordeur opende gekleed in haar ochtendjas. Zij werd in de gelegenheid gesteld zich aan te kleden in haar slaapkamer, waarbij de heer O. en de heer Ho. in de buurt bleven. Zij bleven daartoe op de overloop staan, waarbij verzoekster de slaapkamerdeur niet sloot en zelfs vanuit de slaapkamer naar de badkamer liep slechts gekleed in onderkledij.

4. In haar klachtbrief aan de gemeente schreef verzoekster dat zij een poging had gedaan om de slaapkamerdeur een stukje dicht te doen, maar die werd weer opengeduwde door de twee rechercheurs.

De heer O. schreef in reactie daarop dat hij en de heer Ho. op de eerste verdieping waren, toen verzoekster zich ging aankleden. Verzoekster liet de slaapkamerdeur op een kiertje. Hij en de heer Ho. hadden geen zicht in deze kamer en hadden de deur niet verder geopend.

Tijdens de hoorzitting van de klachtencommissie verklaarde verzoekster dat de heer Ho. wel een voet tussen de deur zette. De heer O. verklaarde toen dat hij en de heer Ho. geen zicht hadden in deze kamer en zij de deur ook niet verder geopend hadden.

De klachtenadviescommissie van de sociale dienst stelde dat de verklaringen van verzoekster en de heer O. haaks op elkaar stonden. De commissie kon zich op basis van de tegenstrijdige verklaringen geen objectief oordeel vormen over de gang van zaken tijdens het aankleden door verzoekster. De commissie adviseerde de sectormanager van de sociale dienst dit over te nemen, dit advies werd door de sectormanager opgevolgd.

5. In een brief aan de OZL schreef verzoeker dat hij de rechercheurs erop had aangesproken dat zij de slaapkamerdeur hadden opengeduwde en naar de halfnaakte verzoekster hadden staan kijken. Hierop kreeg hij het antwoord: "Je gaat me toch geen hoop schrijfwerk bezorgen?". Verzoeker zag in de gelaatsuitdrukkingen van de rechercheurs: "Dit is niet goed". Hij had hen erop attent gemaakt dat zij al maanden van tevoren wisten dat zij een inval zouden gaan doen, waar een vrouw aanwezig zou zijn en

dat zij ervoor hadden moeten zorgen dat er een vrouwelijke politieagent aanwezig was.

6. Tijdens de hoorzitting gehouden in het kader van het onderzoek van de Nationale ombudsman verklaarde verzoekster dat, nadat verzoeker was afgevoerd, zij met de heer Ho. naar boven was gegaan om zich aan te kleden. Verzoekster verklaarde dat de deur werd opengehouden door de heer Ho., terwijl zij zich aan het aankleden was. Toen verzoekster haar slaapkamer in ging om zich aan te kleden, had zij de deur dichtgedaan, maar die werd door de heer Ho. met zijn voet opengehouden, waardoor de deur op een kier stond en de heer Ho. naar binnen kon kijken.

Vervolgens verklaarde de heer Ho. dat hij samen met de heer O. en verzoekster naar boven was gegaan, zodat verzoekster zich kon aankleden. De heer Ho. gaf aan dat er was gedacht over de aanwezigheid van een vrouwelijke agent, maar dat er op dat moment geen vrouwelijke agent beschikbaar was. De heer Ho. gaf aan dat hij niet in de kamer had gekeken, terwijl verzoekster zich aan het aankleden was. Verzoekster gooide de deur dicht, waardoor de deur op een kier bleef staan. Hij zei dat hij de deur niet had opengemaakt met zijn voet. Hij wilde geen inkijk in de kamer hebben.

Beoordeling

VII. Ten aanzien van het ondervragen van verzoeksters zontje;

VIII. Ten aanzien van het openhouden van de slaapkamerdeur;

7. Over deze punten staan de verklaringen van verzoekers en de rechercheurs tegenover elkaar. Er zijn onvoldoende aanknopingspunten om aan de lezing van de een meer betekenis toe te kennen dan aan die van de ander, reden waarom de Nationale ombudsman geen oordeel geeft over deze klachten.

De Nationale ombudsman onthoudt zich op deze punten van een oordeel.

IX. Ten aanzien van het tijdens het verhoor stellen van indiscrete vragen;

Bevindingen

1. In het proces-verbaal rapporteerde de heer O. dat hij had gezien dat verzoeker met kleding in zijn hand liep van de slaapkamer van verzoekster naar een kleine slaapkamer die was ingericht als kamer voor verzoeker. De heer O. had verder gezien dat het bed in deze kamer niet beslapen was en dat verzoeker doende was om de dekens om te klappen teneinde te laten lijken alsof er in dat bed was geslapen. Verzoekster werd verhoord door de heren V. en He.

2. In haar klachtbrief aan de gemeente schreef verzoekster dat de heer Ho. had gezegd dat verzoeker de huur in natura voldeed, met andere woorden dat zij een hoer was. Er werd haar naar de seks gevraagd en nog veel meer.

De heer O. schreef in reactie op verzoeksters klacht bij de gemeente dat dat pertinent niet waar was. Hij ontkende dat met klem. Tijdens de hoorzitting van de klachtencommissie verklaarde verzoekster dat de heer Ho. had gezegd: "Zo, nu gaan we het eens over de seks hebben". Hij had gevraagd hoe verzoekster en verzoeker het deden en hoe lang het duurde en hij had gezegd dat verzoeker nooit huur betaalde, want hij betaalde haar in natura. De heer O. verklaarde toen dat hij noch de heer Ho. verzoekster had gevraagd naar de seks en details daarover.

Gezien de verklaring van de heer O. concludeerde de klachtadviescommissie dat tijdens zijn aanwezigheid er geen vragen gesteld waren, die op het gebied van de seksualiteit de grenzen van de privacy overschreden hadden. Over de ondervraging met betrekking tot dit punt in afwezigheid van de heer O. kon de commissie geen uitspraak doen. De commissie adviseerde de sectormanager van de sociale dienst dit over te nemen, welk advies de sectormanager opvolgde.

3. Verzoekster schreef de OZL dat de heer Ho. tegen haar had gezegd: "Wees maar eerlijk K., de huur werd in natura betaald" en "We gaan het dadelijk eens een half uurtje over de seks van jou en D. hebben". Daarbij draaide de heer V. zich om op zijn stoel en bekeek de heer Ho.

4. Tijdens de hoorzitting gehouden in het kader van het onderzoek van de Nationale ombudsman verklaarde verzoekster dat werd gevraagd hoe vaak zij het deden. Zij gaf verder aan dat de heer Ho. een aantal keer de verhoorkamer inliep en riep dat de huur in natura werd betaald door verzoeker en dat zij dat maar gewoon moest toegeven.

De heer He. verklaarde dat hij dat niet kon bevestigen of de heer Ho. tijdens het verhoor binnenliep en seksuele opmerkingen maakte. In een zaak als deze was het niet gebruikelijk om te vragen naar de aard van een seksuele relatie. Dat was namelijk niet van belang voor de vraag of er een gemeenschappelijke huishouding was. Het verhoor was voornamelijk gebaseerd op waarheidsvinding en om verzoekster met vermoedens te confronteren.

De heer V. verklaarde dat er geen vragen over de seksuele relatie van verzoekster waren gesteld. De heer V. zei dat de heer Ho. wel een aantal keer tijdens het verhoor was binnengelopen, maar hij had geen opmerkingen gemaakt over het betalen van huur in natura.

De heer Ho. zei dat hij de opmerking over het betalen van de huur in natura door verzoeker niet had gemaakt.

Beoordeling

5. Het al dan niet hebben van een seksuele relatie / het bed delen met een vermeende partner is niet doorslaggevend voor de vaststelling van een gemeenschappelijke huishouding. Wel kan het hebben van zo'n relatie bijdragen aan de constatering dat de relatie van verzoeker met verzoekster meer is dan die van kostganger. In het proces-verbaal rapporteerde de heer O. dan ook dat hij had gezien dat verzoeker met kleding in zijn hand liep van de slaapkamer van verzoekster naar een kleine slaapkamer die was ingericht als kamer voor verzoeker. De heer O. had verder gezien dat het bed in deze kamer niet beslapen was en dat verzoeker doende was om de dekens om te klappen teneinde te laten lijken alsof er in dat bed was geslapen. De Nationale ombudsman sluit het daarom niet uit dat er tijdens het verhoor uitlatingen jegens verzoekster zijn gedaan die niet passend zijn. Zekerheid daarover is echter niet verkregen. Nu niet is vast te stellen of de gewraakte uitingen zijn gedaan, dient de Nationale ombudsman zich te onthouden van een oordeel over deze klacht.

X. Ten aanzien van de mededeling dat verzoekster moest meewerken, anders kreeg zij haar kind niet meer te zien;

Bevindingen

1. In het proces-verbaal van eerste verhoor van verzoekster rapporteerden de heren V. en He. dat verzoekster had verklaard: "Ik heb deze verklaring tegenover u in volledige vrijheid afgelegd. U heeft tegenover mij geen druk gebruikt of beloftes gedaan om tot bovenstaande verklaring te komen". In het aanvullend proces-verbaal verklaarde de heer O. dat met betrekking tot het verhoren van verzoekster bij de verhoren geen ongeoorloofde druk was uitgeoefend, hetgeen door verzoekster ook was meegedeeld in haar verklaring.
2. Volgens het vonnis van de politierechter muntte het aanvullend proces-verbaal niet uit in precisie. Immers de verbalisant de heer O. had daarin verklaard dat er in een verhoor geen ongeoorloofde druk was uitgeoefend, terwijl hij niet bij dat verhoor aanwezig was.
3. In haar klachtbrief aan de gemeente schreef verzoekster dat de heer Ho. had gedreigd dat zij op alles antwoord moest geven, anders zou zij haar zoontje voorlopig niet zien.
4. In haar brief aan de OZL schreef verzoekster dat de heren Ho. en O. om de beurt de verhoorkamer binnen kwamen. De heer Ho. tikte dan op zijn horloge en zei: "K., als je je zoon vandaag nog wilt zien, dan werk je maar mee; je hebt niet veel tijd meer". Die ene zin had verzoekster gedurende haar verblijf op het politiebureau iedere vijf minuten gehoord.
5. Tijdens de hoorzitting gehouden in het kader van het onderzoek van de Nationale ombudsman verklaarde verzoekster dat de heer Ho. tegen haar had gezegd dat zij maar moest meewerken, anders zou zij haar zoontje in ieder geval diezelfde dag niet meer zien

of misschien wel langer. De heer V. was daar ook bij.

De heer He. ontkende dat tegen verzoekster was gezegd dat als zij niet zou meewerken zij haar kind niet meer te zien zou krijgen. Hij zei dat als er over het kind was gesproken, dan was dat geweest om praktische redenen. Bijvoorbeeld waar het kind kon verblijven als verzoekster langer op het bureau zou moeten blijven.

Over de aard van het verhoor zegt de heer V. dat het niet vijandig was, maar wel dat verzoekster emotioneel was.

De heer Ho. zei dat hij niet gezegd had dat verzoekster haar zoontje niet meer zou mogen zien.

XI. Ten aanzien van de mededeling "Denk je dat je bij Van der Valk bent?";

Bevindingen

6. In haar klachtbrief aan de gemeente schreef verzoekster dat zij in de zes uur die zij doorbracht op het politiebureau nog geen slokje water had gekregen.

7. In brieven aan de OZL schreef verzoekster dat een hulpofficier ervoor had gezorgd dat zij een bekertje water kreeg, hoewel zij meerdere malen aan de heer Ho. had gevraagd om water en daarbij het antwoord kreeg: "Je bent hier niet bij Van der Valk". Tijdens het verhoor kwam de heer Ho. meerdere malen de verhoorkamer binnen met de vraag of zijn collega's iets wilde drinken en lachte haar daarbij uit.

8. Tijdens de hoorzitting gehouden in het kader van het onderzoek van de Nationale ombudsman verklaarde verzoekster dat haar een glas water was geweigerd tijdens het verhoor. De heer Ho. Had geantwoord dat zij niet bij Van der Valk was, toen zij om een glas water vroeg. Het verhoor duurde twee, drie à vier uur. Zij was rond 14.30 uur weer thuis.

De heer He. verklaarde dat hij niet wist hoelang het verhoor had geduurd, maar zeker niet drie tot vier uur zoals verzoekster beweerde. Hij ontkende dat tegen verzoekster was gezegd dat zij niet bij Van der Valk was. Hij kon het zich niet voorstellen dat verzoekster een glas water zou zijn geweigerd. Dat was namelijk niet gebruikelijk. De klacht was niet geformuleerd dat het water was geweigerd tijdens het verhoor. Dat kan ook zijn gebeurd in de ophoudcel en dan viel verzoekster onder de zorg van de arrestantenverzorger.

De heer V. verklaarde dat de duur van het verhoor van verzoekster hem niet meer bijstond. De heer V. kon zich niet herinneren of verzoekster een glas water was geweigerd, maar zag niet in waarom verzoekster geen glas water zou hebben mogen krijgen.

De heer Ho. verklaarde dat hij de opmerking dat verzoekster niet bij Van der Valk was absoluut niet had gemaakt.

XII. Ten aanzien van het afnemen van verhoor ondanks dat verzoekster als gevolg van duizeligheid had overgegeven;

Bevindingen

9. In het proces-verbaal van eerste verhoor van verzoekster rapporteerden de heren V. en He. dat verzoekster had verklaard: "Ik voel mij goed en ik heb nergens last van. Ik ben goed in staat om een verklaring af te leggen" en "Ik kan de consequenties van mijn verklaring thans heel goed overzien".

10. In brieven aan de OZL schreef verzoeker dat verzoekster 's ochtends thuis had overgegeven, waarop de heer Ho. had gezegd: "Stel je niet zo aan". Op het politiebureau had zij driemaal overgegeven, waarbij een keer op de schoenen van een politieagent. Na enkele minuten werd een container naar binnen gerold met de woorden: "Als je moet kotsen, kots je hier maar in". Daarna had zij weer op de bel van haar politiecel gedrukt en had gezegd dat zij zich niet goed voelde. Zij vroeg of, als het zo doorging, men een arts of een ziekenauto kon bellen. Daarop heeft een politieagent de deur van haar cel op een kiertje laten staan en gezegd hij ging kijken wat hij voor haar kon doen. Toen mocht hij verzoekster naar een grotere wachtruimte brengen. Na een tijdje kwam de hulpofficier bij haar en zei: "Als je meewerkt, mag je zo naar huis". Deze persoon had er ook voor gezorgd dat zij water kreeg. Na het verhoor wilde de heer Ho. verzoekster weer in de cel plaatsen, maar dat werd geweigerd door de hulpofficier van justitie. Verzoekster werd gebracht naar de luchtplaats.

11. Tijdens de hoorzitting gehouden in het kader van het onderzoek van de Nationale ombudsman verklaarde verzoekster dat ze zich niet goed voelde door wat haar was overkomen en dat zij tot tweemaal toe had moeten overgeven, waarvan één keer in de keuken en één keer buiten in een putje.

Verder verklaarde zij dat zij ook tijdens het verhoor duizelig was en moest overgeven. Ook moest zij in de cel overgeven. Toch zijn de rechercheurs doorgegaan met het verhoor. Een politieagent merkte in de cel op dat het niet zo goed ging met haar en had de celdeur een beetje opgehouden. Later mocht zij in een soort ophoudkamer zitten.

De heer He. verklaarde dat verzoekster niet had overgegeven in de keuken. Hij was in de keuken steeds bij haar geweest. Ook zei hij dat verzoekster niet had overgegeven tijdens het verhoor. Als het zo was, dan had hij zich dat zeker kunnen herinneren. Als dat was gebeurd, dan was het gebruikelijk dat dat in het proces-verbaal werd vermeld, wat niet het geval was.

De heer Ho. ontkende dat verzoekster had overgegeven in de keuken. Ook zei hij dat zij niet duizelig was.

12. Eén van de twee betrokken politieagenten liet een medewerker van de Nationale ombudsman telefonisch weten dat hij in de woning geen onregelmatigheden had gezien. Als dat wel het geval was, dan zou hij zich dat herinneren.

XIII. Ten aanzien van het slechts ten dele voorlezen van verzoekers verklaringen;

Bevindingen

13. In de processen-verbaal van verhoor van verzoekers rapporteerden de heren Ho. en O. respectievelijk de heren He. en V. dat verzoekers na voorlezing volhardden bij hun verklaringen en deze ondertekenden voor juiste weergave.

In een brief aan de gemeente schreef verzoeker dat hij pertinent zeker wist dat als de rechercheurs hem de door hem bestreden verklaring hadden voorgelezen, hij hen voor gek had verklaard. Verzoeker wilde de originele verklaring zien, die hij met pen had ondertekend. Verzoeker had het gevoel dat er geknoeid was met verklaring via de computer.

14. In brieven aan de OZL schreven verzoekers dat in hun verklaringen dingen stonden die zij pertinent niet hadden gezegd. Zij beiden waren brildragend en zij moesten hun bril afgeven. Er stonden in verklaringen dingen die zij niet hadden gelezen en die hun ook niet waren voorgelezen, want anders hadden zij de verklaringen zeker niet ondertekend.

15. Tijdens de hoorzitting gehouden in het kader van het onderzoek van de Nationale ombudsman verklaarde verzoekster dat zij er zeker van was dat de verklaringen slechts gedeeltelijk waren opgelezen. Dat weet zij, omdat er in zou staan dat verzoeker spullen voor haar gekocht zou hebben, wat absoluut niet waar was. Zij zou daarom nooit akkoord zijn gegaan met zo'n verklaring.

De heer V. verklaarde dat de verklaringen volledig waren opgelezen.

De heer He. gaf aan dat hij stond voor de inhoud van het proces-verbaal en het voorlezen ervan aan verzoekster.

Beoordeling

X. Ten aanzien van de mededeling dat verzoekster moest meewerken, anders kreeg zij haar kind niet meer te zien;

XI. Ten aanzien van de mededeling "Denk je dat je bij Van der Valk bent?";

XII. Ten aanzien van het afnemen van verhoor ondanks dat verzoekster als gevolg van duizeligheid had overgegeven;

XIII. Ten aanzien van slechts ten dele voorlezen van de verzoekers verklaringen;

16. Over al deze punten staan de verklaringen van verzoekers en de rechercheurs tegenover elkaar. Er zijn onvoldoende aanknopingspunten om aan de lezing van de een meer betekenis toe te kennen dan aan die van de ander, reden waarom de Nationale ombudsman geen oordeel geeft over deze klachten.

De Nationale ombudsman onthoudt zich op deze punten van een oordeel.

XIV. Ten aanzien van het zonder verzoeksters toestemming bezoeken van haar woning en meenemen van spullen.

Bevindingen

1. In het proces-verbaal van eerste verhoor van verzoekster rapporteerden de heren V. en He. dat verzoekster had verklaard: "Ik heb u vanmorgen na mijn aanhouding mondeling toestemming gegeven om in mijn woning onderzoek te doen. Ik bevestig dit bij deze nogmaals".

2. Volgens het vonnis van de politierechter was in het proces-verbaal niet opgenomen dat in de woning beslag was gelegd, terwijl dat kennelijk wel was gebeurd.

3. In haar klachtbrief aan de gemeente schreef verzoekster dat, nadat de heer Ho. haar had gevraagd of hij terug mocht gaan naar haar woning, zij haar schouders had opgehaald; dus geen nee of ja gezegd. Achteraf was haar gebleken dat de heer Ho. toch in haar woning was geweest en zonder haar toestemming spullen uit de woning had meegenomen.

4. De heer O. schreef in reactie op verzoeksters klacht bij de gemeente dat met toestemming van verzoekster een weekkalender was opgehaald.

In een brief aan de OZL schreef verzoekster dat de heer Ho. bij haar in de cel was geweest en haar had gevraagd of hij teug mocht naar haar woning. Daar had zij geen antwoord opgegeven.

5. Tijdens de hoorzitting gehouden in het kader van het onderzoek van de Nationale ombudsman verklaarde verzoekster dat, terwijl zij in de cel zat, de heer Ho. kwam met de vraag of hij terug mocht naar haar woning. Zij zei niets, maar haalde haar schouders op.

Ook vertelde verzoekster dat de heer O. in de kelder was geweest en daar het wasgoed overhoop had gehaald. Verder waren er spullen uit het huis meegenomen.

De heer He. verklaarde dat verzoekster tijdens het verhoor op het bureau toestemming had gegeven voor nader onderzoek in de woning. Dat stond in het proces-verbaal dat de heer He. zelf had opgemaakt. Hij stond voor de inhoud van het proces-verbaal. Hij was bereid dat zo nodig onder ede te verklaren. De heer He. verklaarde verder dat zij waren teruggekeerd naar verzoeksters woning, omdat er een vermoeden was van een gezamenlijk huishouden en van zwart werk door verzoekster. Zij waren teruggekeerd voor nader onderzoek met toestemming van verzoekster. Het ging met name om een kalender.

De heer V. verklaarde dat verzoekster toestemming had gegeven voor nader onderzoek in haar woning.

De heer O. verklaarde dat zij met drie personen zijn teruggegaan naar de woning van verzoekster. Tijdens het verhoor was zwart werk door verzoekster aan de orde gekomen en een kalender waar het een en ander op zou staan. Zij waren teruggegaan voor nader onderzoek.

De heer Ho. zei dat hij samen met de heer O. en de heer He. was teruggekeerd naar de woning om de kalender op te halen.

Volgens verzoekster stonden op de kalender helemaal geen namen of data en hadden zij ook verzekeringspapieren en een boekje meegenomen.

De heer O. verklaarde dat de wasmand niet was omgegooid en zij ook geen foto's hadden meegenomen. Zij hadden echt alleen de kalender meegenomen.

Beoordeling

6. Het is een vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat grondrechten worden gerespecteerd. Het huisrecht is neergelegd in de Grondwet en verdragen (zie Achtergrond, onder 1, 2 en 3).

7. De Awbi heeft als bepalend criterium of er mét toestemming of zonder toestemming wordt binnentreden. Een positieve toestemming is vereist en niet kan worden volstaan met de enkele afwezigheid van bezwaar of verzet. De toestemming kan uitdrukkelijk of stilzwijgend worden verleend, maar moet in elk geval expliciet aan de ambtenaar blijken. Hem wordt dus wederom een plicht opgelegd: Hij moet nagaan of hij uit de bewoordingen of gedragingen kan concluderen dat hem toestemming wordt verleend. Alleen dan is die toestemming hem gebleken. Van het vragen naar de toestemming noch van het gebleken zijn daarvan hoeft in het opsporingsproces-verbaal verantwoording te worden afgelegd.

De bevoegdheid tot opnieuw binnentreden kon niet zonder toestemming worden uitgeoefend, omdat de rechercheurs niet voorzien waren van een (geldige) machtiging tot dit opnieuw binnentreden. De rechercheurs hadden weliswaar een machtiging tot

binnentreden, maar deze was afgegeven ter aanhouding van verzoekers, wat al was gebeurd.

Niet is gebleken dat verzoekster expliciet toestemming heeft gegeven dat de rechercheurs haar woning weer mochten binnentreden. Het stilzwijgen door verzoekster of het ophalen van haar schouders is daarvoor niet voldoende

8. In geval van ontdekking op heterdaad van een strafbaar feit of in geval van verdenking van een ernstig misdrijf, zoals in dit geval valsheid in geschrifte en heling is op grond van artikel 96 Sv de opsporingsambtenaar bevoegd de daarvoor vatbare voorwerpen in beslag te nemen (zie Achtergrond, onder 5). Hij dient dan wel op grond van artikel 94 Sv van de inbeslagneming een kennisgeving van inbeslagneming op te maken. Zoveel mogelijk wordt aan degene bij wie een voorwerp is inbeslaggenomen, een bewijs van ontvangst afgegeven (zie Achtergrond, onder 5)

Niet is gebleken dat een van de rechercheurs een kennisgeving van inbeslagneming heeft opgemaakt en dat hij verzoekster een bewijs van ontvangst heeft afgegeven. Daardoor is er onduidelijkheid ontstaan of de rechercheurs meer hebben meegenomen dan de kalender.

9. Het behoorlijkheidsvereiste dat grondrechten moeten worden gerespecteerd, in dit geval het huisrecht, is geschonden. De onderzochte gedraging is in zoverre niet behoorlijk.

Slotbeschouwing

Deze zaak heeft een voorgeschiedenis.

Een aantal sociaal rechercheurs van de gemeente vielen, vergezeld van twee politieambtenaren, de woning van verzoekster en verzoeker binnen ter aanhouding, omdat zij werden verdacht van steunfraude respectievelijk heling (profiteren van de opbrengst van steunfraude). Nadat het onderzoek was afgerond werden verzoekers gedagvaard voor de politierechter. Deze verklaarde het openbaar ministerie niet-ontvankelijk in de vervolging omdat naar het oordeel van de rechter tijdens het voorbereidend onderzoek beginselen van behoorlijke procesorde waren geschonden. Ook in twee bestuursrechtelijke procedures over de intrekking en terugvordering van bijstand respectievelijk een ANW-uitkering van verzoekers, werd door de rechter geoordeeld dat het huisbezoek onrechtmatig had plaatsgevonden en dat het onrechtmatig verkregen bewijsmateriaal buiten beschouwing moest worden gelaten. Door verzoekers werd een klacht ingediend bij de gemeente over de aanhouding en het verhoor, doch deze klacht werd ongegrond verklaard.

Gelet op deze voorgeschiedenis was er de Nationale ombudsman veel aan gelegen grondig onderzoek te doen om de waarheid met betrekking tot de klachten aan het licht te

brengen. Hij heeft daarom een hoorzitting belegd waarin alle betrokken rechercheurs en verzoekers in elkaars aanwezigheid zijn gehoord door de substituut-ombudsman. Tijdens die hoorzitting heeft de substituut-ombudsman moeten constateren dat verzoekers enerzijds en de rechercheurs anderzijds volstrekt tegenstrijdige verklaringen hebben afgelegd over de meeste klachtonderdelen. De verklaringen van de sociaal rechercheurs waren onderling consistent; tussen deze verklaringen waren geen noemenswaardige tegenstrijdigheden te constateren. Anderzijds persisteerden verzoekers met klem bij hun eerder afgelegde verklaringen, waarbij de emoties nog steeds hoog opliepen. En hoewel de verklaringen van verzoekster en verzoeker niet in alle opzichten consistent waren, heeft de Nationale ombudsman daarin geen reden gezien om aan hun verklaringen minder waarde toe te kennen dan aan die van de rechercheurs. Dit heeft er helaas toe geleid dat de ombudsman zich ten aanzien van de meeste klachtonderdelen moet onthouden van een oordeel.

Wel is tijdens het onderzoek duidelijk geworden dat er sprake is geweest van een schriftelijke machtiging tot binnentreden. Tijdens de behandeling van de strafzaak bij de politierechter bestond hierover onduidelijkheid, omdat de machtiging zich niet in het strafdossier bevond. Verondersteld was dat dit niet nodig was, omdat verzoekster naar zeggen van de rechercheurs toestemming tot het binnentreden had gegeven.

Hoewel het merendeel van de klachten niet tot een oordeel van de Nationale ombudsman heeft geleid, heeft dit onderzoek wel geleerd hoe belangrijk het is dat bij een overheidsoptreden dat diep ingrijpt in de privacy van burgers alle wettelijke formaliteiten worden nageleefd en een goede schriftelijke vastlegging daarvan plaatsvindt.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van sociaal rechercheurs van de gemeente Maastricht, is:

gegrond ten aanzien van het zonder verzoeksters toestemming bezoeken van haar woning en het meenemen van spullen, wegens schending van het behoorlijkheidsvereiste dat grondrechten moeten worden gerespecteerd, in dit geval het huisrecht.

niet gegrond ten aanzien van het niet geven van de cautie.

De Nationale ombudsman onthoudt zich van een oordeel ten aanzien van het:

zeggen dat zij van de politie waren en niet van de sociale recherche;

meteen de keuken induwen van verzoekster;

zich niet legitimeren;

niet zeggen waarvoor verzoekers waren aangehouden;
ondervragen van verzoeksters 11-jarige zootje;
openhouden van de slaapkamerdeur;
stellen van indiscrete vragen;
zeggen dat verzoekster moest meewerken, anders kreeg zij haar kind niet meer te zien;
zeggen, "Denk je dat je bij Van der Valk bent?"; nadat verzoekster om water had gevraagd;
afnemen van het verhoor; ondanks dat verzoekster als gevolg van duizeligheid had overgegeven;
slechts ten dele voorlezen van de verklaringen.

Onderzoek

Op 11 april 2008 ontving de Nationale ombudsman via de Ombudscommissie Zuid-Limburg een verzoekschrift van mevrouw K. en de heer D. te Maastricht, met een klacht over een gedraging van sociaal rechercheurs van de gemeente Maastricht.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van het college van burgemeester en wethouders van Maastricht, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd het college en de sociaal rechercheurs verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

In verband met verantwoordelijkheid voor buitengewoon opsporingsambtenaren werd ook de hoofdofficier van justitie te Maastricht over de klacht geïnformeerd en in de gelegenheid gesteld haar zienswijze kenbaar te maken, voor zover daarvoor naar haar oordeel reden was. De genoemde hoofdofficier maakte van deze gelegenheid geen gebruik.

Tijdens een hoorzitting onder leiding van een substituut-ombudsman kregen de rechercheurs en verzoekers de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. De reactie van de advocaat van de betrokken medewerkers gaf aanleiding het verslag aan te vullen. De reactie van het college gaf geen aanleiding het verslag te wijzigen. Verzoekers gaven binnen de gestelde termijn geen reactie.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Machtiging tot binnentreden van 12 juni 2006;

Processen-verbaal van 2 augustus 2006 en 19 juni 2007;

Klachtbrief van verzoekster aan de gemeente van 5 september 2007;

Reactie van de heer O. van 7 januari 2008 naar aanleiding van de klacht van verzoekster;

Vonnis van de politierechter van 4 oktober 2007;

Advies van de klachtenadviescommissie van de sociale dienst inclusief verslag van de hoorzitting van 15 januari 2008;

Beslissing van de gemeente van 13 februari 2008 op de klacht;

Brieven van verzoekers aan de OZL van 18 en 26 februari en 10 maart 2008;

Brief van de OZL aan de Nationale ombudsman van 10 april 2008;

Uitspraak van de rechtbank Maastricht, sector bestuursrecht van 15 juli 2008;

Brieven van de Nationale ombudsman aan de gemeente en de betrokken rechercheurs van 20 maart 2009;

Fax van de gemeente aan de Nationale ombudsman van 15 april 2009;

Verslag van de hoorzitting door de Nationale ombudsman van 28 mei 2009;

Uitspraak van de Centrale Raad van Beroep van 9 juni 2009;

Telefonische verklaringen van twee politieagenten van 8 en 9 juli 2009;

Telefonische verklaring van verzoeker van 14 juli 2009;

E-mailbericht van de advocaat van de heren Ho. en O.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

1. Grondwet

Artikel 12

"1. Het binnentreden in een woning zonder toestemming van de bewoner is alleen geoorloofd in de gevallen bij of krachtens de wet bepaald, door hen die daartoe bij of krachtens de wet zijn aangewezen.

2. Voor het binnentreden overeenkomstig het eerste lid zijn voorafgaande legitimatie en mededeling van het doel van het binnentreden vereist, behoudens bij de wet gestelde uitzonderingen.

3. Aan de bewoner wordt zo spoedig mogelijk een schriftelijk verslag van het binnentreden verstrekt. Indien het binnentreden in het belang van de nationale veiligheid of dat van de strafvordering heeft plaatsgevonden, kan volgens bij de wet te stellen regels de verstrekking van het verslag worden uitgesteld. In de bij de wet te bepalen gevallen kan de verstrekking achterwege worden gelaten indien het belang van de nationale veiligheid zich tegen verstrekking blijvend verzet."

2. Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM)

Artikel 6, eerste lid

"Bij het vaststellen van zijn burgerlijke rechten en verplichtingen of bij het bepalen van de gegrondheid van een tegen hem ingestelde vervolging heeft een ieder recht op een eerlijke en openbare behandeling van zijn zaak, binnen een redelijke termijn, door een onafhankelijk en onpartijdig gerecht dat bij de wet is ingesteld."

Artikel 8

"1. Een ieder heeft recht op respect voor zijn privé leven, zijn familie- en gezinsleven, zijn woning en zijn correspondentie.

2. Geen inmenging van enig openbaar gezag is toegestaan in de uitoefening van dit recht, dan voor zover bij de wet is voorzien en in een democratische samenleving noodzakelijk is in het belang van de nationale veiligheid, de openbare veiligheid of het economisch welzijn van het land, het voorkomen van wanordelijkheden en strafbare feiten, de bescherming van de gezondheid of de goede zeden of voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen."

3. Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten (IVBPR)

Artikel 14, eerste en derde lid sub g

"1. (...) Bij het bepalen van de gegrondheid van een tegen hem ingestelde strafvervolging, of het vaststellen van zijn burgerlijke rechten en verplichtingen in een rechtsgeding, heeft

een ieder recht op een eerlijke en openbare behandeling door een bevoegde, onafhankelijke en onpartijdige bij de wet ingestelde rechterlijke instantie.

(...)

3. Bij het bepalen van de gegrondheid van een tegen hem ingestelde strafvervolgning heeft een ieder, in volle gelijkheid, recht op de garantie:

(...)

g. niet te worden gedwongen tegen zichzelf te getuigen of een bekentenis af te leggen."

Artikel 17, eerste lid

"Niemand mag worden onderworpen aan willekeurige of onwettige inmenging in zijn privéleven, zijn gezinsleven, zijn huis en zijn briefwisseling, noch aan onwettige aantasting van zijn eer en goede naam."

4. Algemene wet op het binnentreden

Artikel 1

"1. Degene die bij of krachtens de wet belast is met de opsporing van strafbare feiten of enig ander onderzoek, met de uitvoering van een wettelijk voorschrift of met het toezicht op de naleving daarvan, dan wel een bevoegdheid tot vrijheidsbeneming uitoefent, en uit dien hoofde in een woning binnentreedt, is verplicht zich voorafgaand te legitimeren en mededeling te doen van het doel van het binnentreden. Indien twee of meer personen voor hetzelfde doel in een woning binnentreden, rusten deze verplichtingen slechts op degene die bij het binnentreden de leiding heeft.

(...)

3. Een persoon in dienst van een bestuursorgaan die zich ingevolge het eerste lid legitimeert, toont een legitimatiebewijs dat is uitgegeven door of in opdracht van dat bestuursorgaan. Het legitimatiebewijs bevat een foto van de houder en vermeldt diens naam en hoedanigheid. Indien de veiligheid van de houder van het legitimatiebewijs vordert dat zijn identiteit verborgen blijft, kan in plaats van zijn naam zijn nummer worden vermeld.

4. De persoon, bedoeld in het eerste lid, die met toestemming van de bewoner wenst binnen te treden, vraagt voorafgaand aan het binnentreden diens toestemming. De toestemming moet blijken aan degene die wenst binnen te treden."

Artikel 2, eerste lid

"Voor het binnentreden in een woning zonder toestemming van de bewoner is een schriftelijke machtiging vereist, tenzij en voor zover bij wet aan rechters, rechterlijke colleges, leden van het openbaar ministerie, burgemeesters, gerechtsdeurwaarders en belastingdeurwaarders de bevoegdheid is toegekend tot het binnentreden in een woning zonder toestemming van de bewoner. De machtiging wordt zo mogelijk getoond."

5. Wetboek van strafvordering

Artikel 29, tweede lid

"Voor het verhoor wordt de verdachte medegedeeld dat hij niet verplicht is tot antwoorden."

Artikel. 94, eerste en derde lid

"1. Vatbaar voor inbeslagneming zijn alle voorwerpen die kunnen dienen om de waarheid aan de dag te brengen (...).

(...)

3. Van de inbeslagneming van een voorwerp wordt, (...), door de opsporingsambtenaar een kennisgeving van inbeslagneming opgemaakt. Zoveel mogelijk wordt aan degene bij wie een voorwerp is inbeslaggenomen, een bewijs van ontvangst afgegeven."

Artikel 96, eerste lid

"In geval van ontdekking op heterdaad van een strafbaar feit of in geval van verdenking van een misdrijf als omschreven in artikel 67, eerste lid, is de opsporingsambtenaar bevoegd de daarvoor vatbare voorwerpen in beslag te nemen en daartoe elke plaats te betreden."

BIJLAGE

Verslag hoorzitting 28 mei 2009 van 11.00 tot 13.00 uur in Centre Céramique te Maastricht

Aanwezig:

De heer mr. F.J.W.M. van Dooren, substituut Nationale ombudsman

De heer mr. (...), onderzoeker Bureau Nationale ombudsman

Mevrouw (...), secretariaatsmedewerkster Bureau Nationale ombudsman

Mevrouw K., verzoekster

De heer D., verzoeker

De heer mr. O, advocaat van verzoekers

en een stagiaire

De heer He.

De heer V.

De heer Ho.

De heer O.

Mevrouw mr. D, advocaat van de heer Ho. en de heer O.

De substituut-ombudsman opent de hoorzitting en vraagt de aanwezigen alleen de waarheid te verklaren en de hoorzitting zakelijk te houden.

MEVROUW K.

De substituut-ombudsman vraagt aan mevrouw K. wat er op 13 juni 2006 is gebeurd.

Mevrouw K. antwoordt dat er rond 7.20 uur werd aangebeld bij de woning. Mevrouw K. keek vervolgens vanuit haar slaapkamerraam naar buiten. Er werd geroepen: "Politie! Kom naar beneden". Mevrouw K. deed de deur open en werd door de heer Ho. bij haar arm gepakt en naar de keuken geduwd. Zij was gekleed in een duster.

De substituut-ombudsman vraagt of mevrouw K. iemand in uniform heeft gezien.

Mevrouw K. antwoordt dat zij niemand in uniform heeft gezien.

Vervolgens verklaart mevrouw K. dat terwijl zij de keuken in werd geduwd de heer Ho. tegen haar zei: "K. je moet niet zo huilen". Zij voelde zich niet goed door wat haar overkwam en heeft tot tweemaal toe moeten overgeven, waarvan één keer in de keuken en één keer buiten in een putje. Terwijl zij in de keuken stond hoorde zij boven wat gestommel. Mevrouw K. heeft driemaal aan de heer Ho. gevraagd waarom zij werd aangehouden, waarop de heer Ho. antwoordde dat zij dat te horen zou krijgen op het politiebureau.

Nadat de heer D. was afgevoerd ging zij met de heer Ho. naar boven om zich aan te kleden.

Mevrouw K. zegt dat de deur werd opengehouden door de heer Ho. terwijl zij zich aan het aankleden was. Toen mevrouw K. haar slaapkamer inging om aan te kleden heeft zij de deur dichtgedaan maar die werd door de heer Ho. met zijn voet opengehouden waardoor de deur op een kier stond en de heer Ho. naar binnen kon kijken.

De substituut-ombudsman vraagt aan mevrouw K. waar haar zoontje zich bevond op het moment dat de heren de woning binnentraden.

Mevrouw K. antwoordt dat haar zoontje van elf nog sliep. Op een gegeven moment kwam haar zoontje huilend naar beneden. Zij wilde haar zoontje even beetpakken en hem geruststellen maar de heer Ho. pakte haar weer bij haar arm en zij heeft haar zoontje niet mogen aanraken.

De substituut-ombudsman vraagt aan mevrouw K. of er toestemming is gevraagd om haar woning binnen te treden en of er een machtiging is getoond. Ook vraagt hij of de reden van het bezoek werd genoemd.

Mevrouw K. antwoordt dat dat niet is gebeurd. Zij zegt dat heer Ho. haar zei dat zij maar moest meewerken anders zou zij haar zoontje in ieder geval diezelfde dag niet meer zien of misschien wel langer. Zij zegt dat de heer V. daar ook bij was.

De substituut-ombudsman vraagt aan mevrouw K. of er onbehoorlijke vragen zijn gesteld tijdens het verhoor en wat zij dan precies vroegen.

Mevrouw K. antwoordt dat zij aan haar vroegen hoe vaak zij het deden. Zij werd verhoord door de heren He. en V.

Ze vertelt dat de heer Ho. een aantal keer de verhoorkamer inliep en riep dat de huur in natura werd betaald door de heer D. en dat zij dat maar gewoon moest toegeven.

Vervolgens verklaart mevrouw K. dat haar een glas water is geweigerd tijdens het verhoor. Zij zegt dat de heer Ho. antwoordde dat zij niet bij Van der Valk was, toen zij om een glas water vroeg.

De substituut-ombudsman vraagt aan mevrouw K. hoe lang het verhoor heeft geduurd.

Mevrouw K. antwoordt dat zij rond 14.30 uur weer thuis was. Zij zegt dat het 2, 3 à 4 uur duurde.

Mevrouw K. zegt dat zij ook tijdens het verhoor duizelig was en moest overgeven. Ook moest zij in de cel overgeven. Toch zijn zij door gegaan met het verhoor.

Een politieagent merkte in de cel op dat het niet zo goed ging met mevrouw K. en heeft de celdeur een beetje opengehouden. Later mocht zij in een soort ophoudkamer zitten.

Terwijl mevrouw K. in de cel zat, kwam de heer Ho. met de vraag of hij terug mocht naar haar woning. Mevrouw K. zei niets, maar haalde haar schouders op.

De substituut-ombudsman vraagt aan mevrouw K. of het klopt dat de verklaringen maar gedeeltelijk zijn opgelezen.

Mevrouw K. antwoordt dat zij er zeker van is dat de verklaringen gedeeltelijk zijn opgelezen. Dat weet zij omdat er in zou staan dat de heer D. spullen voor haar gekocht zou hebben en zij zegt dat dat absoluut niet waar is. Zij zou daar daarom nooit mee akkoord zijn gegaan.

Mevrouw K. vertelt dat de heren de dag erna niet puur uit belangstelling voor het kind zijn teruggekomen in de woning. Zij wilden namelijk weten waar de vader van mevrouw K. woont.

DE HEER D.

De substituut-ombudsman vraagt aan de heer D. waar hij was op het moment dat er werd aangebeld.

De heer D. antwoordt dat hij in de woning was. Hij was boven.

Hij zegt dat de heren V. en He. naar boven kwamen gestormd en de kamer van het kind inliepen. De heer D. zegt dat hij hen uit de kamer van het kind heeft weggestuurd, want hij vond het niet kunnen dat zij het kind gingen ondervragen.

De substituut-ombudsman vraagt aan de heer D. of de heren zich hebben gelegitimeerd.

De heer D. antwoordt dat zij zich niet hebben gelegitimeerd.

MEVROUW K.

De substituut-ombudsman vraagt aan mevrouw K. of zij de twee heren naar boven heeft zien gaan.

Mevrouw K. antwoordt dat dat niet heeft gezien, want zij was in de keuken.

DE HEER D.

De heer D. verklaart vervolgens dat het kind huilde en overstuur was. De heer D. was aan het schelden en schreeuwen tegen de heren V. en He. om hen weg te sturen. Op het moment dat de heer D. zo aan het schelden was, kwam de heer O.. De heer O. legitimeerde zich en zei tegen de heer D. dat hij was aangehouden wegens heling. De heer D. vertelt daarbij dat hij dat raar vond, want hij wist wat heling inhield en dat deed de heer D. niet meer. Later is hem uitgelegd dat profiteren van een uitkering ook heling is.

De heer D. heeft zich vervolgens snel aangekleed en is daarna afgevoerd. Hij heeft verder niets meegekregen van gebeurtenissen in de woning.

De substituut-ombudsman vraagt naar het verhoor van de heer D..

De heer D. antwoordt dat hij is verhoord door de heer Ho. en de heer O..

Er is hem tijdens het verhoord verteld dat hij is aangehouden voor fraude en valsheid in geschrifte. Ook zeiden de heren Ho. en O. dat hij de huur aan mevrouw K. in natura betaalt.

De heer D. vertelt dat het verhoor voornamelijk over mevrouw K. en haar ex-partner ging. Hij verklaart dat het verhoor ongeveer een kwartier heeft geduurd.

MEVROUW K.

De substituut-ombudsman vraagt aan mevrouw K. over de ondervraging van haar zoontje.

Mevrouw K. vertelt dat haar zoontje daar een enorme klap van heeft gehad en dat dat ook te merken was aan zijn schoolprestaties.

Mevrouw K. vertelt dat haar zoontje een keer bij haar op bank zat en hij aan haar vertelde dat er aan hem was gevraagd naar de vissen. Er werd hem gevraagd hoeveel de vissen kosten en wie ze heeft betaald.

Vervolgens vertelt mevrouw K. dat de heer O. ook in de kelder was geweest en daar de was overhoop heeft gehaald. Ook zijn er spullen uit het huis meegenomen. Mevrouw K. heeft deze spullen weer teruggekregen toen zij naar huis mocht na het verhoor.

DE HEER HE.

De substituut-ombudsman vraagt aan de heer He. sinds wanneer hij betrokken is bij deze kwestie.

De heer He. antwoordt dat hij erbij was vanaf het moment dat zij de woning binnentraden.

De substituut-ombudsman vraagt of er iemand in uniform bij was.

De heer He. antwoordt dat er twee politieagenten in uniform bij waren.

De substituut-ombudsman vraagt of er is gelegitimeerd.

De heer He. antwoordt dat het altijd de bedoeling is dat zij zich legitimeren en dat zij dat toen ook hebben gedaan. Hij heeft niet gehoord of de heer Ho. tijdens het binnentreden had verteld wat het doel was van het bezoek, maar hij gaat er wel vanuit dat dat is gezegd. Zij hadden een machtiging. De heer He. toont het origineel en overhandigt een kopie van de machtiging aan de substituut-ombudsman en aan de advocaat van verzoekers.

De heer He. vertelt dat hij niet naar boven is gegaan. Hij is bij mevrouw K. in de keuken gebleven. De heer He. verklaart dat hij zich niet meer exact kan herinneren hoe de

binnentreding is gegaan.

De heer He. zegt dat hij in de keuken is gebleven tot de heer D. werd afgevoerd. De heer He. heeft de heer D. niet in de woning gezien. Hij heeft het kind gezien op het moment dat het kind van de trap af kwam.

De heer He. verklaart dat hij niet naar iets heeft gezocht. Hij zegt dat zij daar waren ter aanhouding.

De substituut-ombudsman vraagt of mevrouw K. toestemming heeft gegeven voor nader onderzoek in de woning.

De heer He. antwoordt dat mevrouw K. tijdens het verhoor op het bureau toestemming heeft gegeven voor nader onderzoek in de woning. Dat staat in het proces-verbaal dat de heer He. zelf heeft opgemaakt en de heer He. zegt dat hij staat voor de inhoud van het proces-verbaal. Hij is bereid dat zo nodig onder ede te verklaren.

De substituut-ombudsman vraagt aan de heer He. of de heer Ho. tijdens het verhoor binnenliep en seksuele opmerkingen maakte.

De heer He. antwoordt dat hij dat niet kan bevestigen. Hij zegt dat het in een zaak als deze niet gebruikelijk is om te vragen naar de aard van een seksuele relatie. Dat is namelijk niet van belang voor de vraag of er een gemeenschappelijke huishouding is.

De substituut-ombudsman vraagt aan de heer He. hoe het verhoor verliep.

De heer He. zegt dat het verhoor voornamelijk was gebaseerd op waarheidsvinding en dat mevrouw K. met vermoedens werd geconfronteerd.

De substituut-ombudsman vraagt aan de heer He. of er tegen mevrouw K. is gezegd dat als zij niet zou meewerken zij haar kind niet meer te zien zou krijgen.

De heer He. ontkent dat. Hij zegt dat als er over het kind is gesproken dan is dat geweest om praktische redenen. Bijvoorbeeld waar het kind kon verblijven als mevrouw K. langer op het bureau zou moeten blijven.

De substituut-ombudsman vraagt aan de heer He. of mevrouw K. heeft overgegeven in de woning of tijdens het verhoor.

De heer He. antwoordt dat mevrouw K. niet heeft overgegeven in de keuken. Hij is in de keuken steeds bij haar geweest. Ook zegt dat hij dat zij niet heeft overgegeven tijdens het verhoor. Als het zo was dan had hij zich dat zeker kunnen herinneren.

De substituut-ombudsman vraagt aan de heer He. hoe lang het verhoor heeft geduurd.

De heer He. zegt dat hij niet weet hoelang het heeft geduurd maar zeker niet drie tot vier uur zoals mevrouw K. beweert.

De substituut-ombudsman vraagt aan de heer He. waarom zij zijn teruggekeerd naar de woning van mevrouw K..

De heer He. antwoordt dat er een vermoeden was van een gezamenlijk huishouden en van zwart werk door mevrouw K.. Zij zijn teruggekeerd voor nader onderzoek met toestemming van mevrouw K.. Het ging met name om een kalender die zij in de woning had.

De substituut-ombudsman vraagt naar de opmerking die gemaakt zou zijn toen mevrouw K. om een glas water vroeg.

De heer He. ontkent dat tegen mevrouw K. is gezegd dat zij niet bij Van der Valk is. Hij kan het zich niet voorstellen dat mevrouw K. een glas water zou zijn geweigerd. Dat is namelijk niet gebruikelijk.

DE HEER V.

De substituut-ombudsman vraagt aan de heer V. of hij samen met de heer He. bij en in de woning was.

De heer V. antwoordt dat hij wel bij de woning is geweest bij het binnentreden maar hij is niet in de woning geweest. Hij is naar de achterzijde van de woning gelopen omdat er een aantal keer gebeld moest worden voordat er werd opengedaan. De heer V. verklaart dat er twee politieagenten in uniform naar binnen zijn gegaan. Hij zegt dat op een gegeven moment de heer D. werd afgevoerd en daarna mevrouw K.. De heer V. verklaart nogmaals dat hij niet in de woning is geweest. Het is dus ook niet waar dat hij boven in de woning is geweest bij de heer D..

De substituut-ombudsman vraagt of de heer V. nog weet hoelang het verhoor van mevrouw K. heeft geduurd.

De heer V. zegt dat de duur van het verhoor hem niet meer bijstaat.

Over de aard van het verhoor zegt de heer V. dat het niet vijandig was, maar wel dat mevrouw K. emotioneel was. Ook verklaart de heer V. dat er geen vragen over de seksuele relatie van mevrouw K. zijn gesteld.

De substituut-ombudsman vraagt aan de heer V. of de heer Ho. tijdens het verhoor een aantal keer is binnengelopen.

De heer V. zegt dat de heer Ho. wel een aantal keer is binnengelopen, maar hij heeft geen opmerkingen gemaakt over het betalen van huur in natura.

De substituut-ombudsman vraagt of mevrouw K. een glas water is geweigerd.

De heer V. kan zich dat niet herinneren, maar ziet niet in waarom mevrouw K. geen glas water zou hebben mogen krijgen.

Verder verklaart de heer V. dat de verklaringen volledig zijn opgelezen. En dat mevrouw K. toestemming heeft gegeven voor nader onderzoek in haar woning.

DE HEER O.

De substituut-ombudsman vraagt aan de heer O. hoe het bezoek aan de woning is gegaan.

De heer O. antwoordt dat na een aantal keer aanbellen mevrouw K. door een open raam naar buiten keek. Op dat moment stonden er twee politieagenten in uniform in haar gezichtsveld. Volgens de heer O. moet mevrouw K. die twee agenten wel gezien hebben.

De heer O. zegt dat zij zich 100% zeker hebben gelegitimeerd. Zij hebben ook verteld dat zij daar waren ter aanhouding en de reden van de aanhouding.

Vervolgens verklaart de heer O. dat hij in woning is gegaan en gelijk naar boven, naar de heer D., is gegaan. De heer O. heeft zich gelegitimeerd en heeft de heer D. aangehouden.

De substituut-ombudsman vraagt aan de heer O. of de heer V. in de woning is geweest.

De heer O. kan bevestigen dat de heer V. niet binnen is geweest.

De substituut-ombudsman vraagt aan de heer O. of hij op de kamer van het zoontje is geweest.

De heer O. zegt dat hij niet op de kamer van het zoontje is geweest. Hij heeft het zoontje later beneden gezien en heeft aan mevrouw K. meegedeeld dat hij haar zoontje naar school zou brengen.

De substituut-ombudsman vraagt aan de heer O. naar de vragen aan het zoontje over de vissen.

De heer O. vertelt dat er een enorm aquarium in de woonkamer stond. De heer O. zegt dat hij zelf ook een aquarium heeft en het daardoor leuk vond om er met het kind over te praten. Hij deed het voornamelijk om de tijd te verdoen en het kind gerust te stellen.

De heer O. is niet in de keuken geweest. Ook vertelt hij dat mevrouw K. wel even contact heeft gehad met haar zoontje om hem gerust te kunnen stellen.

De substituut-ombudsman vraagt aan de heer O. of mevrouw K. de keuken in geduwd is.

De heer O. zegt dat er geen sprake is van de keuken induwen.

DE HEER HE.

De heer He. zegt dat hij dit kan bevestigen.

DE HEER O.

De substituut-ombudsman vraagt aan de heer O. hoe het kind eraan toe was toen hij hem naar school bracht.

De heer O. zegt dat hij op de school nog even heeft gewacht. De heer O. kreeg het idee dat het zontje niet echt veel mee heeft gekregen van de situatie. De heer O. zegt dat hij diezelfde dag nog met de directeur van de school heeft gepraat om de situatie uit te leggen en te vragen naar de toestand van het kind.

De substituut-ombudsman vraagt aan de heer O. met hoeveel personen zij na het bezoek aan de woning weer naar de woning zijn teruggegaan.

De heer O. zegt dat zij met drie personen zijn teruggegaan: Ho., He. en hijzelf. Tijdens het verhoor was zwart werk door mevrouw K. aan de orde gekomen en een kalender waar het een en ander op zou staan.

Ze zijn dus teruggegaan voor nader onderzoek.

DE HEER HO.

De substituut-ombudsman vraagt hoe zij de woning van mevrouw K. zijn binnengetreten.

De heer Ho. zegt dat zij een paar keer hebben aangebeld. Vervolgens keek mevrouw K. uit een raam naar buiten. Op dat moment zei heer Ho. dat zij van de sociale recherche waren en vroeg of ze binnen mochten komen. Nadat mevrouw K. de deur had opengedaan hebben zij zich gelegitimeerd en haar verteld dat er een onderzoek is ingesteld en dat zij kwamen ter aanhouding. De heer Ho. is met mevrouw K. de keuken in gelopen om het contact met de heer D. te vermijden. De heer Ho. is samen met de heer He. met mevrouw K. in de keuken gebleven.

De substituut-ombudsman vraagt aan de heer Ho. of mevrouw K. heeft overgegeven in de keuken.

De heer Ho. ontkent dat mevrouw K. heeft overgegeven.

De substituut-ombudsman vraagt aan de heer Ho. naar de sfeer in de woning.

De heer Ho. vertelt dat er geen spanning was in de woning. Dat probeerden zij te voorkomen speciaal voor het kind.

Vervolgens verklaart de heer Ho. dat hij samen met de heer O. en mevrouw K. naar boven is gegaan, zodat mevrouw K. zich kon aankleden. De Ho. zegt dat hij samen met de heer He. mevrouw K. naar het politiebureau heeft gebracht. De heer Ho. en de heer O. hebben het verhoor van de heer D. afgenomen.

De substituut-ombudsman vraagt aan de heer Ho. of hij seksueel getinte opmerkingen heeft gemaakt tijdens het verhoor van mevrouw K..

De heer Ho. zegt dat hij de opmerking over het betalen van de huur in natura door de heer D. niet heeft gemaakt. Ook heeft hij niet gezegd dat mevrouw K. haar zoontje niet meer zou mogen zien.

De substituut-ombudsman vraagt aan de Ho. of zij zich hebben gelegitimeerd.

De heer Ho. antwoordt dat zij zich 100% zeker hebben gelegitimeerd.

De substituut-ombudsman vraagt aan de heer Ho. wanneer hij de cautie heeft gegeven.

De Ho. antwoordt dat hij de cautie aan het begin van het verhoor heeft gegeven aan de heer D.. Hij heeft in de woning de cautie niet gegeven. Hij zegt dat de cautie voortaan al bij de aanhouding wordt gegeven.

De substituut-ombudsman vraagt aan de heer Ho. of hij de opmerking dat mevrouw K. niet bij Van der Valk is heeft gemaakt.

De heer Ho. antwoordt dat hij dat absoluut niet heeft gedaan. Ook zegt hij dat mevrouw K. niet duizelig was.

De substituut-ombudsman vraagt aan de heer Ho. wie er zijn teruggekeerd naar de woning.

De heer Ho. zegt dat hij samen met de heer O. en de heer He. is teruggekeerd naar de woning om de kalender op te halen.

REACTIE VAN MEVROUW K.

Mevrouw K. reageert op de opmerking van de heer O. dat het kind normaal leek te zijn. Zij zegt dat de school naar het politiebureau heeft gebeld, omdat haar zoontje helemaal overstuur was. Mevrouw K. zegt dat zij toen met de mobiele telefoon van de heer O. naar de school mocht bellen.

Verder zegt mevrouw K. dat zij helemaal geen contact heeft gehad met haar zoontje in de woning.

Een week later moest mevrouw K. weer terug voor een verhoor.

Verder zegt zij dat er op de kalender helemaal niet namen of data staan. En dat zij ook verzekeringspapieren en een boekje hebben meegenomen.

Mevrouw K. heeft aangifte gedaan tegen de heren Ho., He., O. en V..

De substituut-ombudsman zegt dat hij het proces-verbaal van de aangifte in het dossier zal voegen maar dat dat voor het onderzoek van de Nationale ombudsman geen rol speelt. Hij zal ervoor zorgen dat een kopie in het bezit van mevrouw D. komt.

REACTIE VAN DE HEER D.

De heer D. zegt uitdrukkelijk dat hij de heren He. en V. boven in de woning heeft gezien.

DE HEER O.

De substituut-ombudsman vraagt of er meer dingen dan alleen de kalender zijn meegenomen.

De heer O. antwoordt dat de wasmand niet is omgegooid en zij ook geen foto's hebben meegenomen. Zij hebben echt alleen de kalender meegenomen.

REACTIE VAN DE ADVOCaat VAN VERZOEKERS

De advocaat van verzoekers merkt op dat sociaal rechercheurs alles horen vast te leggen. En dat het hier helemaal niet is gebeurd.

Hij snapt ook niet waarom zij nu pas de machtiging ter aanhouding laten zien en hij vraagt de rechercheurs waarom zij er nu pas mee komen.

DE HEER O.

De heer O. antwoordt dat de machtiging niet eerder ter sprake is geweest. Ook toen zij bij de politierechter werden gehoord, waren zij er niet op voorbereid dat de machtiging ter sprake zou kunnen komen. Zij hadden de machtiging immers niet hoeven gebruiken omdat mevrouw K. toestemming gaf tot binnentreden. Zij hebben hiervan geleerd dat zij, ook als de machtiging niet gebruikt is, er een kopie in het dossier moet worden gevoegd.

REACTIE VAN DE ADVOCaat VAN DE HEREN HO. EN O.

De advocaat van de heer Ho. en de heer O. zegt dat er destijds geen aanleiding was om alles vast te leggen. Het was een normale zaak en daarom is alles summier vastgelegd.

Zij zegt dat het heel goed denkbaar was dat het optreden van de desbetreffende buitengewoon opsporingsambtenaren door verzoekers als intimiderend is ervaren, ook al heeft het optreden als zodanig geen intimiderend karakter gehad en houden de buitengewoon opsporingsambtenaren zich aan alle voorschriften. Dat het optreden onontkoombaar als intimiderend wordt ervaren, hangt samen met de aard van de zaak en de noodzaak dat buitengewoon opsporingsambtenaren nu eenmaal opsporingsactiviteiten moeten ontplooien.

DE HEER HO.

De substituut-ombudsman vraagt waarom er geen vrouwelijke agent bij was.

De heer Ho. antwoordt dat daar absoluut wel over is nagedacht, maar er was op dat moment geen vrouwelijke agent beschikbaar.

De substituut-ombudsman vraagt aan de heer Ho. of hij in de kamer keek, terwijl mevrouw K. aan het aankleden was.

De heer Ho. antwoordt dat het niet zo is. Mevrouw K. gooide de deur dicht waardoor de deur op een kier bleef staan. Hij zegt dat hij de deur niet openmaakte met zijn voet. Hij wilde geen inkijk in de kamer hebben.

De substituut-ombudsman vraagt naar de opleiding van de heren He., Ho., O. en V..

De heer O. antwoordt dat zij alle vier al geruime tijd bevoegd buitengewoon opsporingsambtenaar zijn. Elk jaar moeten zij een cursus volgen en om de vijf jaar een examen afleggen om hun kennis actueel te houden.

De substituut-ombudsman sluit de zitting en zegt de aanwezigen dank voor hun komst.